

ГО "ЦЕНТР МЕДІАРЕФОРМИ"

04070, м. Київ, вул. Валоська 8/5, корп. 4, оф. 404. +380 50 3273196

Голові Національної ради
України з питань телебачення і
радіомовлення

Ользі ГЕРАСИМ'ЮК.

м. Київ, вул. Прорізна, 2

Вих №

На № 17/29 від 14.01.21

Шановна Ольго Володимирівно!

На Ваше звернення від проведено аналіз фрагментів телепередач передачі «Марафон» від 15.12.2020 о 17.04 (повтор 16.12.20 о 04.30), яка транслюється в ефірі телеканалу «НАШ», ТОВ «НАШ 365», м. Київ, логотип: «НАШ».

Повідомляємо, що надані фрагменти телепередач «Марафон» від 15.12.2020 о 17.04 (повтор 16.12.20 о 04.30) містять:

- фактологічні неточності та неправдиву інформацію;
- маніпуляції шляхом підміни фактів персональними судженнями;
- інформацію, що містить упередженість та необґрунтовані звинувачення;
- емоційні судження.

Аналіз проведено у відповідності до методології, схваленою міжнародною мережею фактчекерів IFCN.

Повний аналіз наданих фрагментів у додатках 1 – 2.

З повагою,
Голові правління ГО "ЦЕНТР МЕДІАРЕФОРМИ"
Руслан Дейниченко

Національна рада України
з питань телебачення
і радіомовлення

Вх. № 16/124 Арк. 8
" 19 " 01 2021

Додаток 1.

Тексти висловлювань, що мають ознаку дезінформації

Розшифрування розмови

Під час моніторингу ефіру ТОВ «НАШ 365», м. Київ, логотип: «НАШ» 15.12.2020 о 17.04(повтор 16.12.20 о 04.30) у передачі «Марафон» зафіксовано виступ експрем'єр-міністра України М.Я. Азарова.

Зокрема моніторингом зафіксовано:

о 17.15(повтор 16.12.20 о 04.30) Азаров: «Ну, смотрите, буквально на днях, генеральный прокурор Международного уголовного суда в Гааге Фагу Бенсуда, заявила о том, что она приступает к официальному расследованию преступлений, совершенных на юго-востоке Украины, в Украине, точнее она сказала. Она выпустила по этому поводу официальное заявление. Об этом кто-то в Украине говорит или нет? Мне очень интересно бы узнать? Потому что я предупреждал в самом начале вот этой вот авантюры, которую затеял Турчинов, что рано или поздно эти преступления получат свою оценку со стороны международного суда. И прямо скажем, что основания для преследования уголовного военных преступников более чем достаточно. Начнем даже с формальных причин. Формальная причина очень простая. Не была объявлена война, например, России. Не было объявлено военное положение, не введено в стране. И вместе с тем, на своей территории использовались вооруженные силы Украины. Т.е. Министерство обороны задействовало штатные подразделения для войны с кем?

Вот возникает у Бенсуды простой вопрос. Войны с Россией нет, агрессии нет, закона формально нет. Так против кого вы используете вооруженные силы Украины? Получается захват пленных – это не захват пленных. Это захват заложников. Это уголовное преступление не имеющее сроков давности. Я уже не говорю, там, о пытках и т.д. Кто такие добробаты? Что такое добробаты если война не объявлена? Это уголовное преступление и т.д.

Ведущий: Миколо Яновичу, тут я змушений Вас перервати. Як раз навпаки, Женевськими конвенціями добровольчі батальйони вони визнаються комбатантами, бо на них поширюється. Добровольці і найманці – це різні речі. Просто, таке юридичне застереження.

Азаров: Ну, давайте так. Это только начало расследования. 3 года. Я хорошо знаю. Я в теме этого процесса, что видбывается там, проходит, там в Гааге. Хорошо знаю. 3 года изучались документы, громадное количество документов. Так. Значит есть основания серьезнейшие. Будут, как только судьи международного суда дадут свою санкцию на публичные слушания. Мы получим больше информации, естественно, и будем следить за ходом процесса. Но, то что Турчинов совершил государственное преступление у меня с самого начала не вызывало никакого сомнения.

Ну скажем, вот в Украине, мы вспоминаем события семилетней давности, начались захваты административных зданий во Львове, начались захваты воинских частей, начались захваты оружия. Но, Янукович не отдавал приказы применять танки, бронетранспортеры, там, воинские части для освобождения этих зданий. Нет. Этим процессам, он там вступил в переговоры и так далее, так далее. Вы там упомянули и об моей личной судьбе. Отставка премьер-министра – это не личная судьба только меня. Это судьба государства по-большому счету. Это в самый критический момент Украина осталась без правительства. И вот, поэтому и вспоминаю, что Янукович, тем не менее, пытался найти какие-то формы компромиса, какие-то формы переговоров. Правильно он делал? На мой взгляд - неправильно. Ну, это уже дело прошлое. Уже не изменишь.»

о 18.04 (повтор 16.12.20 о 05.18) Азаров: « Я этого Данилова как облупленного знаю....Вот сейчас всплыл на такой серьезной должности как Секретарь Ради национальной обороны. Так И говорит глупости. Потому что про какую войну он говорит, если она официально никем не объявлена. Ну, скажите где закон? Данилов? Назови закон Украины, которым бы вводилось военное положение. **Вот сейчас на это дело обратил, я уже говорил в своем выступлении вначале Международный уголовный суд в Гааге. Он четко определил, что имеет место гражданский конфликт. А в гражданском конфликте запрещено использовать вооруженные силы.**

Ведуча: Миколо Яновичу, здається в Міжнародному суді в Гаазі сказали про гібрид. Коли я не помиляюсь, тут можете мене поправити – громадянський та міжнародний.

Ведучий: Миколо, Яновичу. В будь-якому випадку ми ще з вами будемо продовжувати цю розмову. На жаль, за браком часу змушені завершувати. Завтра ми приділимо ще більш уваги, що там сказали у Гаазі. І до речі, питанню міжнародного правового регулювання, то що ми називаємо «бойовики», «терористи» і т.д. Що справді про це говорять міжнародні правові акти, зокрема, які ратифікувала Верховна Рада, ну ще УРСР, але Україна є правонаступником. Будемо ще розбиратися. Миколо Яновичу, Вам вдячні. Микола Азаров, прем'єр-міністр України у 2010 – 2014 роках. Дякуємо.»

Додаток 2.

Аналіз

Аналіз висловлювань М. Я. Азарова

Колишній прем'єр-міністр України Микола Азаров, посилаючись на заяву генерального прокурора Міжнародного кримінального суду в Гаазі Фату Бенсуди, маніпулятивно стверджує про наміри генерального прокурора Міжнародного кримінального суду в Гаазі Фату Бенсуди розглянути нібито злочини **О. Турчинова та Збройних сил України**. Також він стверджує, що в Гаазі назвали події на Сході України громадянським конфліктом:

Теза: «Ну, смотрите, буквально на днях, генеральный прокурор Международного уголовного суда в Гааге Фату Бенсуда, заявила о том, что она приступает к официальному расследованию преступлений, совершенных на юго-востоке Украины, в Украине, точнее она сказала. Она выпустила по этому поводу официальное заявление. Об этом кто-то в Украине говорит или нет? Мне очень интересно бы узнать? Потому что я предупреждал в самом начале вот этой вот авантюры, которую затеял Турчинов, что рано или поздно эти преступления получат свою оценку со стороны международного суда. И прямо скажем, что основания для преследования уголовного военных преступников более чем достаточно» - перекручування інформації, неправда.

Теза: «Вот сейчас на это дело обратил, я уже говорил в своем выступлении вначале Международный уголовный суд в Гааге. Он четко определил, что имеет место гражданский конфликт. А в гражданском конфликте запрещено использовать вооруженные силы» - маніпуляція, неправдива інформація.

Микола Азаров у своєму виступі намагається створити у глядача враження, що Міжнародний кримінальний суд взявся за розслідування військових злочинів всупереч бажанню української влади. До такого висновку, зокрема мають підштовхнути запитання Азарова, чи хтось в Україні говорить про цю заяву прокурора. Мовляв, офіційні особи в Україні уникають говорити про заяву прокурора Бенсуда. Водночас саме українська влада в час, коли обов'язки президента України виконував Олександр Турчинов, **У к р а ї н а** влада звернулася до Міжнародного кримінального суду відразу після початку російської окупації українських територій у 2014 році. Перше звернення до МКС стосувалося злочинів, скоєних на території України в період з 21 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року. У вересні 2015 року Україна подала друге звернення до Суду, в якому просила почати розслідування злочинів на території України, скоєних з 20 лютого 2014 року і без зазначеної дати закінчення. З того часу всі російські злочини в Криму і на Донбасі ретельно фіксуються Україною і передаються в міжнародні інстанції. Частина з них і розглядатиме Міжнародний кримінальний суд ООН: 11 грудня в МКС повідомили про свою готовність до відкриття розслідування військових злочинів в Криму та на Донбасі. Офіс Прокурора дійшов висновку про наявність обґрунтованих підстав вважати, що в контексті ситуації в Україні відбувалися злочини проти людяності і військові злочини.

«Ці висновки ... ґрунтуються на врахуванні трьох широких категорій, пов'язаних із поняттям «віктимізації»: (i) злочини, вчинені в контексті ведення бойових дій; (ii) злочини, вчинені під час утримання під вартою; і (iii) злочини, вчинені в Криму», – підкреслюється в заяві прокурорки Міжнародного кримінального суду Фату Бенсуди.

До того ж 15 грудня офіс прокурора Міжнародного кримінального суду ООН опублікував звіт про діяльність Суду за 2020 рік. Серед іншого, документ стосується ситуації на окупованих українських територіях. Зокрема, ситуацію на Донбасі МКС охарактеризував як «різні можливі класифікації збройного конфлікту на сході України» (*пункт 277*). У документі перераховуються всі тяжкі злочини, зафіксовані на Донбасі. Крім вбивств і тортур, у звіті йдеться і про такі військові злочини, як жорстоке

поводження, умисні напади на цивільних осіб та об'єкти, нанесення ударів по об'єктам, що охороняються, сексуальне насильство (пункти 280, 281). Також у звіті наголошується, що Офіс Прокурора МКС розраховує на подальшу конструктивну взаємодію з урядом України, одночасно з цим констатує відсутність співпраці з боку Кремля (пункт 285).

280. In addition, the Office concluded in 2019 that the information available provides a reasonable basis to believe that, in the period from 30 April 2014 onwards, at least the following war crimes were committed in the context of the armed conflict in eastern Ukraine: intentionally directing attacks against civilians and civilian objects, pursuant to article 8(2)(b)(i)-(ii) or 8(2)(e)(i); intentionally directing attacks against protected buildings, pursuant to article 8(2)(b)(ix) or 8(2)(iv); wilful killing/murder, pursuant to article 8(2)(a)(i) or article 8(2)(c)(i); torture and inhuman/cruel treatment, pursuant to article 8(2)(a)(ii) or article 8(2)(c)(i); outrages upon personal dignity, pursuant to article 8(2)(b)(xod) or article 8(2)(c)(ii); rape and other forms of sexual violence, pursuant to article 8(2)(b)(xvii) or article 8(2)(e)(vi) of the Statute.

70

281. In addition, if the conflict was international in character, there is a reasonable basis to believe that the following war crimes were committed: intentionally launching attacks that resulted in harm to civilians and civilian objects that was clearly excessive in relation to the military advantage anticipated (disproportionate attacks), pursuant to article 8(2)(b)(iv); and unlawful confinement, pursuant to article 8(2)(a)(vii) of the Statute.

Також у звіті детально перераховані вчинені в Криму види військових злочинів, які суд має намір розслідувати. Міжнародні слідчі кваліфікували ситуацію на півострові як «стан окупації» і «міжнародний збройний конфлікт» (пункт 277 звіту). У звіті перераховуються злочини, вчинені Росією проти кримчан. Серед них зафіксовані тортури, викрадення, вбивства, арешти та інші кричущі випадки порушення прав людини російськими окупантами (пункти 278, 279 звіту). Ці звіти щорічні і постійно доповнюються новими даними, які направляються в МУС українським урядом. Усі перераховані порушення, а також десятки нових, і будуть розслідуватися в Міжнародному кримінальному суді.

Фейкові статті на цю тему також активно поширювались в російських ЗМІ.

<https://news-front.info/2020/12/12/gaagskij-sud-provedet-rassledovanie-voennyh-prestuplenij-na-ukraine/>

https://ug.tsargrad.tv/news/ukraine-gotovjat-tribunal-mezhdunarodnyj-ugolovnyj-sud-vziasja-za-voennye-prestuplenija-v-donbasse_305823

<https://riafan.ru/1354141-ukrainskuyu-elitu-nachinayut-sudit-v-gaage-za-prestupleniya-na-maidane-i-v-donbasse>

Теза: «Начнем даже с формальных причин. Формальная причина очень простая. Не была объявлена война, например, России. Не было объявлено военное положение, не введено в стране. И вместе с тем, на своей территории использовались вооруженные силы Украины. Т.е. Министерство обороны задействовало штатные подразделения для войны с кем? Вот возникает у Бенсуды простой вопрос. Войны с Россией нет, агрессии нет, закона формально нет. Так против кого вы используете вооруженные силы Украины? Получается захват пленных – это не захват пленных. Это захват заложников. Это уголовное преступление не имеющее сроков давности. Я уже не говорю, там, о пытках и т.д.» – маніпуляція, неправда, перекручування фактів.

Микола Азаров також наголошує на тому, що в Україні не був введений військовий стан і з цього робить висновок, що війни і агресії немає. Добровольчі батальйони експрем'єр називає "військовими злочинцями", а використання Міністерством оборони Збройних сил України – військовим злочином.

М. Азаров маніпулює фактами, відкрито трансклюючи проросійські наративи. Теза, про те, що в Україні є громадянська війна без втручання російських сил неодноразово була озвучена представниками Росії та особисто президентом РФ В. Путіним.

Дійсно, офіційно військовий стан в Україні не був оголошений. Але збройна агресія Росії проти України триває вже сьомий рік. Опубліковано чимало підтверджень присутності російських військ на території України від міжнародних та вітчизняних організацій:

Дослідження Informnapalm:

<https://informnapalm.org/ua/vstanovleno-10-vijskovyh-z-15-yi-omsbr-zs-rf-braly-uchast-u-zagarbanni-krymu-vtorgnenni-na-donbas-infografika/>

Свідчення дослідницької групи Forensic Architecture про участь російських військ у битві під Іловайськом у серпні 2014 року.

<https://ilovaisk.forensic-architecture.org/>

Дослідження Експертно-журналістської групи Bellingcat:

https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/09/150922_ukraine_bellingcat_new_evidence_dk

dk

https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/09/150922_ukraine_bellingcat_new_evidence_dk

dk

Західними країнами було запроваджено комплекс різноманітних антиросійських санкцій (персональних, адресних, секторальних), російську агресію проти України засудили авторитетні міжнародні організації (ООН, ОБСЄ, ПАРЄ, ЄС, НАТО).

- 4 червня 2014 року, на Брюссельському саміті глави держав G-7 засудили порушення Росією суверенітету і територіальної цілісності України. У спільній заяві наголошується: "Незаконна анексія Росією Криму і дії щодо дестабілізації ситуації на Сході України неприпустимі і мають бути зупинені". На саміті G-20 в Австралії (16 листопада 2014р.) лідери США, Японії і Австралії вирішили об'єднати зусилля з врегулювання російсько-українського конфлікту.

- Європарламент ухвалив низку резолюцій з вимогами зупинити російську агресію, забезпечити територіальну цілісність України, посилити санкційну політику проти країни-агресора.

- 18 грудня 2018 року Генасамблея ООН ухвалила Резолюцію "Проблема мілітаризації Автономної Республіки Крим та міста Севастополь (Україна), районів Чорного та Азовського морів", в якій Росію названо державою-окупантом. Також ООН звернулася до Москви з вимогою "вивести свої війська з Криму і невідкладно завершити тимчасову окупацію української території".

- 15 січня 2021 року. Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ) ухвалив перше рішення у справі «Україна проти Росії», визнавши прийнятною скаргу Києва на порушення прав людини у окупованому Криму

[https://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{%22itemid%22:\[%22003-6904972-9271650%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{%22itemid%22:[%22003-6904972-9271650%22]})

Теза «Кто такие добробаты? Что такое добробаты если война не объявлена? Это уголовное преступление и т.д» - емоційне судження, неправда.

До складу добровольчих батальйонів насправді входять не злочинці, а військові і поліцейські, які вступали до формування на добровольчій основі. Вони були створені у 2014 році у відповідь на російську агресію для захисту територіальної цілісності та суверенітету України. З початком збройної агресії Росії проти України навесні 2014 року у Міністерстві оборони України оголосили набір до батальйонів територіальної оборони (БТрО). Такі формування при облдержадміністраціях склалися з мешканців-добровольців областей. У квітні 2014 року після анексії Криму Росією, російські спецзагони розпочали захоплення українських міст – Слов'янська, Краматорська і Дружківки. Вони надали зброю місцевим мешканцям, долучивши їх до своїх кіл. У відповідь тодішній в. о. президента України Олександр Турчинов заявив про початок Антитерористичної операції. Тоді у перших боях за міста були задіяні спецпідрозділи Служби Безпеки України та Збройних сил.

Також в ефірі програми Микола Азаров емоційно висловлювався стосовно діяльності Олександра Турчинова, транслював упереджені та необгрунтовані звинувачення, які не підкріплюються фактами.

**Голові правління Громадської
організації “ЦЕНТР МЕДІАРЕФОРМИ”
Руслану ДЕЙНИЧЕНКУ**
вул. Волоська, б. 8/5, корп.4,
м. Київ, 04070
e-mail: deynychenko@yahoo.com,
yevhen.fedchenko@gmail.com

Шановний пане Руслане!

Відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння, співпрацю та обмін інформацією між Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення та Громадською організацією “ЦЕНТР МЕДІАРЕФОРМИ”, звертаємося до Вас з проханням проаналізувати відеоматеріал на предмет достовірності та об’єктивності.

За результатами моніторингу 15.12.2020 о 17.04 (повтор 16.12.20 о 04.30) в ефірі ТОВ «НАШ 365», м. Київ, логотип: «НАШ» у передачі «Марафон», що транслювалася у прямому ефірі, зафіксовано виступ експрем’єр-міністра України М.Я. Азарова, в якому він заперечував факт збройної агресії з боку Росії проти України, при цьому, звинувачуючи в бойових діях на сході України тільки українську владу, а також стверджував про наявність визначення Міжнародним кримінальним судом у Гаазі статусу громадянського (внутрішнього) конфлікту на Донбасі.

Оприлюднена гостем інформація має ознаки дезінформації (неправдивої інформації для введення глядачів в оману або викривлення правдивої інформації), що є порушенням пункту в) ч. 1 статті 59 Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

Просимо Вас проаналізувати надані відеоматеріали на предмет достовірності і об’єктивності та у разі виявлення дезінформації, надати її спростування.

Фрагмент передачі можна переглянути за посиланням:

Додаток: Текст висловлювань, що мають ознаку дезінформації – 2 арк.

З повагою

Голова

Ольга ГЕРАСИМ’ЮК